

بررسی رابطه ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت ورزشی در ورزشکاران موفق و ناموفق

* بهنام ملکی^۱، دکتر حسن محمدزاده^۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۵/۹

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۲/۱۲

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت ورزشی در ورزشکاران موفق و ناموفق استان آذربایجان غربی است. آزمودنی‌های تحقیق، ۲۰۰ نفر ورزشکار مرد و زن بودند که به دو گروه تقسیم شدند: ۱۰۰ ورزشکار موفق که در سال ۱۳۸۷ در مسابقات رسمی داخلی یا بین‌المللی موفق به کسب مدال شده بودند و ۱۰۰ ورزشکار ناموفق در کسب مدال. ابزار اندازه‌گیری تحقیق پرسش‌نامه انگیزش پیشرفت ورزشی (SOQ) گیل و دیتز (۱۹۸۸) و پرسش‌نامه ترس از موفقیت (FOSS) زاگرمین و الیسون (۱۹۷۶) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t مستقل در سطح معنی داری $\alpha=0/05$ استفاده شد. نتایج نشان داد بین ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت در هر دو گروه رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد. همچنین نتایج آزمون t مستقل، تفاوت معنی‌داری بین ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت در ورزشکاران موفق و ناموفق نشان داد؛ یعنی انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق، در مقایسه با ورزشکاران ناموفق، به‌طور معنی‌داری بالاتر بود، اما ترس از موفقیت آنها به‌طور معنی‌داری پایین‌تر بود. همچنین بین ترس از موفقیت مردان و زنان ورزشکار تفاوت معنی‌داری دیده نشد. به‌طور کلی، فعالیت بدنی منظم با کاهش ترس از موفقیت، باعث افزایش انگیزش پیشرفت می‌شود.

کلیدواژه‌های فارسی: ترس از موفقیت، انگیزش پیشرفت، ورزشکاران موفق، ورزشکاران ناموفق.

مقدمه

یکی از موضوعات مهم روانشناسی ورزش که در میزان و شدت عملکرد ورزشکاران موثر است انگیزش^۱ می باشد. انگیزش ساختاری است فرضی که برای توصیف نیروهای درونی یا بیرونی به کار می رود و نیت، جهت، شدت و پایداری رفتار ایجاد می کند (۸). در واقع انگیزش عامل اصلی تلاش و تقویت رفتارهای ارادی انسان برای رسیدن به اهداف می باشد.

تفاوت های فردی در انگیزش از اهمیت فراوانی برخوردار است در واقع افراد نه تنها بر حسب دلایل متفاوت در ورزش و فعالیت های جسمانی شرکت می کنند، بلکه با روش های گوناگون و در موقعیت های متفاوت نیز برانگیخته می شوند (۵). بنابراین آگاهی از اینکه چرا بعضی از افراد از انگیزش بالایی برای دستیابی به اهداف خود برخوردارند و برخی دیگر فاقد این انگیزش اند، حائز اهمیت می باشد.

انگیزش پیشرفت^۲ یکی از انواع انگیزش می باشد که در حیطه روانشناسی ورزش از اهمیت خاصی برخوردار است به نظر می رسد انگیزش پیشرفت بر بسیاری از رفتارها، افکار و احساسات از جمله انتخاب نوع فعالیت، تلاش برای پیگیری اهداف و پشتکار به دنبال مواجهه با شکست تأثیر دارد (۳۱). گیل^۳ انگیزش پیشرفت در ورزش و رقابت را ورزش گرایی^۴ نامید (۱۶).

با توجه به نظریه انتظار ارزش اتکینسون^۵ (۱۹۶۴) سه عامل انگیزه فرد برای موفقیت (M_S)، احتمال موفقیت (P_S)، و ارزش تشویقی موفقیت (I_S)، تعیین کننده گرایش فرد به پیشرفت (T_S) هستند که به صورت $T_S = M_S \times P_S \times I_S$ نشان داده می شوند. M_S بیانگر نیرومندی انگیزش پیشرفت فرد است اما P_S و I_S در جهت عکس یکدیگرند یعنی هر چه احتمال موفقیت کاهش یابد ارزش تشویقی موفقیت افزایش می یابد (۲۵).

هورنر^۶ (۱۹۶۸) سازه ترس از موفقیت^۷ را به عنوان یک مؤلفه اضافی به الگوی اتکینسون اضافه نمود. در واقع تبیین اینکه یک شخص ممکن است از موفقیت بترسد و در عین حال برای موقعیت هایی که حاکی از پیشرفت است امیدوار باشد کاملاً با نظریه انتظار ارزش اتکینسون

1. Motivation
2. Achievement motivation
3. Gill
4. Sport orientation
5. Atkinson
6. Horner
7. Fear of success

مرتبط می‌گردد. به عقیده هورنر انتظار پیامدهای منفی، به عنوان نتیجه پیگیری یا حصول موفقیت، اضطراب را در افراد برمی‌انگیزاند و سبب کاهش انگیزه فرد برای پیشرفت می‌شود (۲۵). پس ترس از موفقیت یکی از عوامل اثرگذار بر انگیزش پیشرفت افراد است. بروک^۱ (۲۰۰۱) بیان می‌کند ترس از موفقیت همان ترس از پیشرفت است که ترس از عدم توانایی در پاسخگویی نسبت به مسئولیت‌های ناشی از موفقیت نیز می‌تواند آن را شدت ببخشد (۱۰).

موضوع ترس از موفقیت از دهه ۱۹۷۰ وارد مباحث روانشناسی ورزش گردید. به عقیده روان‌شناسان ورزش ترس از موفقیت حالتی از اضطراب است که می‌تواند تأثیر مضر بر روی اجرا و انگیزش ورزشکاران داشته باشد (۱۲). در واقع ترس از موفقیت فشار و اضطرابی است که فرد ممکن است در نتیجه انتظارات بعد از موفقیت تجربه کند. برخی از ورزشکاران پس از نشان دادن عملکردی شایسته از برآوردن انتظارات دیگران، ترس دارند (۶).

با وجود اهمیت موضوع ترس از موفقیت در ورزش، متأسفانه پیشینه تحقیقات انجام شده درباره این موضوع به دهه ۱۹۷۰ و سال‌های اولیه دهه ۱۹۸۰ برمی‌گردد. سیوتوک^۲ و همکاران (۱۹۷۵) با بررسی ترس از موفقیت زنان ورزشکار به این نتیجه رسیدند که ترس از موفقیت یک بازدارنده اجرا در کسب موفقیت‌های ورزشی است و زنان دارای سابقه ورزشی بهتر ترس از موفقیت کمتری دارند (۲۷).

لی بلانس^۳ و همکاران (۱۹۷۶) در تحقیقی مؤلفه‌های ترس از موفقیت را بین زنان بسکتبالیست و شناگر مقایسه کردند و نشان دادند ترس از طرد اجتماعی و ترس از، از دست دادن ظرافت زنانگی در زنان شناگر به طور معنی داری نسبت به زنان بسکتبالیست بالاست. همچنین ترس از برنده شدن بسکتبالیست‌ها نسبت به شناگرها به طور معنی داری بالاتر بود (۲۲).

مونیکا و همکاران^۴ (۱۹۸۲) تحقیقی تحت عنوان "ترس از موفقیت: انگیزش پیشرفت متأثر از اضطراب و تغییرات اجرا در مردان" بر روی ۸۸ آزمودنی ورزشکار انجام دادند و به یک تعامل چهار سویه معنی دار بین سطوح نمرات ترس از موفقیت، انگیزش پیشرفت، ترس از شکست و قضاوت‌های همراه با موفقیت دست یافتند (۲۴).

1. Brook
2. Syotuik
3. Leblanc
4. Monica et al.

سیلوا^۱ (۱۹۸۲) به وجود ترس از موفقیت در بین ورزشکاران مرد و زن پی برد و نشان داد زنان ورزشکار ترس از موفقیت بیشتری نسبت به مردان ورزشکار دارند(۶).

فردریک^۲ (۱۹۸۹) تحقیقی تحت عنوان " ترس از موفقیت، خود برتر بینی و شخصیت اجرای بالای ورزشی" بر روی ۱۲۵ ورزشکار انجام داد و به این نتیجه رسید که ورزشکاران دارای خود برتر بینی نسبی، ترس از موفقیت کمتری دارند و دارای یک نیمرخ شخصیتی مناسب برای اجراهای بالای ورزشی هستند(۱۵).

بیشتر تحقیقات در زمینه انگیزش پیشرفت مربوط به گیل و همکارانش می‌باشد. گیل و همکاران (۱۹۸۷) در مطالعه‌ای با استفاده از پرسش‌نامه ورزش گرای، انگیزش پیشرفت ورزشی ۱۰۰ دونه ی مرد و زن فوق ماراتون آمریکا را مورد بررسی قرار دادند و یافته‌های تحقیق آنها نشان داد تفاوت معنی داری در انگیزش پیشرفت ورزشی مردان و زنان شرکت کننده در مسابقات فوق ماراتون وجود ندارد(۲۱).

وارتبرگ و مک کاجن^۳ (۱۹۸۸) در مطالعه خود انگیزش پیشرفت ورزشی بازیکنان خبره ی هاکی را با مردان ورزشکار تفریحی مقایسه کردند. نتایج نشان داد انگیزش پیشرفت ورزشی بازیکنان خبره ی هاکی به طور معنی داری نسبت به مردان ورزشکار تفریحی و ورزشکار آماتور بالاست. میانگین نمرات رقابت جویی، هدف گرای و پیروزی گرای به ترتیب ۶۱.۹ ، ۲۶.۷ ، ۲۶.۷ برای بازیکنان خبره ی هاگی و ۴۹ ، ۲۱.۹ ، ۲۱.۴ برای مردان ورزشکار تفریحی بدست آمد(۲۹). این در حالی است که گیل (۱۹۹۳) میانگین نمرات مردان ورزشکار آماتور را در سه خرده مقیاس انگیزش پیشرفت ورزشی به ترتیب ۵۹.۱ ، ۲۶.۴ ، ۲۴.۲ بدست آورد(۱۷). با مقایسه این دو تحقیق مشخص می‌شود انگیزش پیشرفت ورزشی مردان ورزشکار تفریحی کمتر از مردان ورزشکار آماتور است.

همچنین دانیل^۴ و همکاران (۲۰۰۲) تحقیقی با عنوان "مقایسه انگیزش پیشرفت ورزشی ورزشکاران خوش بین و بدبین زن و مرد" انجام دادند. آزمودنی‌های این تحقیق را ۲۵۹ دانشجوی ورزشکار تشکیل می‌داد. نتایج تحقیق نشان داد که بین ورزشکاران خوش بین و بدبین از حیث انگیزش پیشرفت ورزشی تفاوت معنی دار وجود ندارد(۱۳).

1. Silva
2. Fredrik
3. Wartenberg and McCutcheon
4. Daniel

آنریزسکی^۱ (۲۰۰۳) تحقیقی با عنوان "سطوح انگیزش پیشرفت بازیکنان تنیس و پیشرفت‌های آینده آنها" انجام داد. آزمودنی‌های تحقیق را دو گروه تشکیل می‌دادند: گروه الف شامل ۱۱ تنیس رو بین‌المللی بود و گروه ب شامل ۱۷۴ تنیس رو پایین‌تر از سطح بین‌المللی بود. نتایج نشان داد بازیکنان گروه الف به طور معنی داری دارای انگیزش پیشرفت بیشتری نسبت به بازیکنان گروه ب هستند (۲۸).

کوکاریداس^۲ و همکاران (۲۰۰۵) در تعیین رابطه انگیزش پیشرفت ورزشی و هویت ورزشی ۳۰ نفر از پر تاپ‌کننده‌های وزنه شرکت کننده در بازی‌های پارا المپیک به این نتیجه رسیدند که پیروزی‌گرایی به عنوان یکی از مؤلفه‌های انگیزش پیشرفت ورزشی با میزان تجربه ورزشکاران رابطه معنی دار دارد (۲۰).

با توجه به نادر بودن تحقیقات جدید درباره ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت ورزشکاران و با توجه به اینکه تاکنون تحقیقی رابطه این سازه‌های روانی را در ورزشکاران مورد بررسی قرار نداده و از آنجا که موفقیت و شکست در ورزش می‌تواند تأثیرات متفاوتی بر انگیزش پیشرفت ورزشکاران بگذارد لذا هدف از این پژوهش بررسی رابطه ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت در دو گروه ورزشکاران موفق و ناموفق استان آذربایجان غربی است. علاوه بر آن، با توجه به اینکه ورزشکاران در سطوح مختلف از نظر فاکتورهای روانی با همدیگر تفاوت دارند و ورزشکاران موفق توانایی‌های روانی خارق‌العاده‌ای دارند، کشف اندیشه‌ها و احساس‌های این ورزشکاران و مقایسه آن با ورزشکاران ناموفق ضروری به نظر می‌رسد. لذا پژوهش حاضر درصدد است که مشخص نماید ورزشکاران موفق در مقایسه با ورزشکاران ناموفق در زمینه ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت در چه سطحی قرار دارند و نقش این سازه‌های روانی در عملکرد ورزشکاران مشخص می‌شود.

روش‌شناسی

با توجه به ماهیت پژوهش، نوع تحقیق علی-مقایسه‌ای و روش تحقیق همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه ورزشکاران زن و مرد استان آذربایجان غربی است که در سال ۱۳۸۷ از طریق اداره کل تربیت بدنی استان آذربایجان غربی به مسابقات رسمی داخلی یا بین‌المللی اعزام شده بودند. ۲۰۰ ورزشکار زن و مرد با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس به عنوان نمونه

1. Unierzyski
2. Kokaridas

انتخاب و در دو گروه ورزشکاران موفق (۱۰۰ ورزشکاری که موفق به کسب مقام اول تا سوم تیمی یا انفرادی شده بودند) و ورزشکاران ناموفق (۱۰۰ ورزشکاری که نتوانسته بودند مقام کسب کنند) جایگزین شدند.

برای جمع آوری اطلاعات از پرسش‌نامه انگیزش پیشرفت ورزشی یا ورزش گرای (SOQ) گیل و دیتر^۱ (۱۹۸۸) و پرسش‌نامه ترس از موفقیت (FOSS) زاگرمین والیسون^۲ استفاده شد. پرسش‌نامه ورزش گرای گیل و دیتر (۱۹۸۸) حاوی ۲۵ سوال است که با مقیاس لیکرت ۵ سطحی (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) نمره گذاری می‌شود. این پرسش‌نامه از سه خرده مقیاس رقابت طلبی، میل به پیروزی، هدف گرای تشکیل شده است (۱۶). که از طریق جمع کردن امتیاز خرده مقیاس‌ها می‌توان در کل، امتیاز ورزش گرای هر فرد را محاسبه کرد. روایی و پایایی پرسش‌نامه ورزش گرای در پژوهش شفیع زاده (۱۳۸۱) ارزیابی و تایید شد ($r = 0.91$) برای اعتبار و آلفای کرونباخ برابر با ۰.۸۹ (برای پایایی) (۲). پرسش‌نامه (FOSS) شامل ۲۷ ماده است که با مقیاس لیکرت ۷ سطحی (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) نمره گذاری می‌شود (۱۲). روایی و پایایی این پرسش‌نامه در پژوهش‌های متعددی از جمله پژوهش توسلی (۱۳۷۹) ارزیابی و تایید شد (ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰.۷۰ برای پایایی) (۳). همچنین کانروی^۳ اعتبار این پرسش‌نامه را برای ورزشکاران قابل قبول دانست (۱۲).

با توجه به ماهیت پژوهش از آمار توصیفی برای توصیف، طبقه بندی و تنظیم نمرات خام از طریق محاسبه میانگین، انحرافات استاندارد و رسم نمودارها استفاده شد. و در بخش آمار استنباطی برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون t گروه‌های مستقل و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها بسته نرم افزاری spss نسخه ۱۶ بکار برده شد. سطح معناداری تمامی فرضیه‌ها $\alpha = 0.05$ گرفته شد.

یافته‌ها

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق و ناموفق آورده شده است. بین واریانس ترس از موفقیت ورزشکاران موفق و ناموفق تفاوت معنادار آماری وجود نداشت ($P = 0.227$, $F = 1.318$). بین واریانس انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق و ناموفق تفاوت معنادار آماری وجود نداشت ($P = 0.229$, $F = 1.390$). بنابراین این یافته‌ها

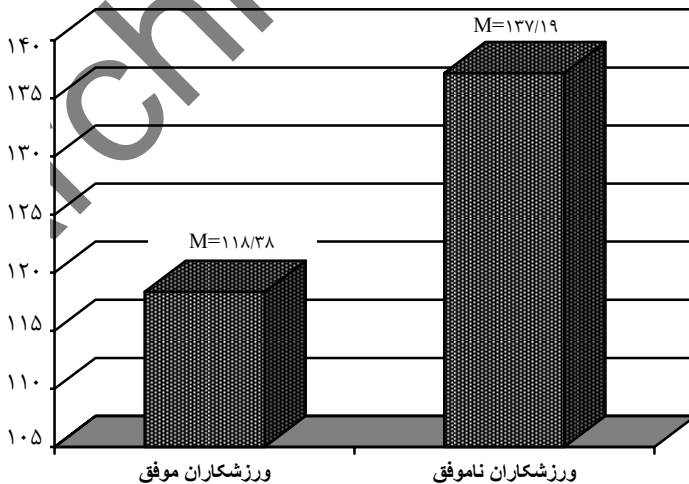
1. Gill and Deter
2. Zuckerman and Ellison
3. Conroy

نشان داد پیش فرض برابری واریانس‌ها برای استفاده از آزمون t مستقل رعایت شده است. لذا آزمون t مستقل نشان داد بین ترس از موفقیت ورزشکاران موفق و ناموفق تفاوت معنادار آماری وجود دارد ($t=15/02, P=0/001$) (شکل ۱). همچنین آزمون t مستقل نشان داد بین انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق و ناموفق تفاوت معنادار آماری وجود دارد ($t=20/13, P=0/001$) (شکل ۲). اما بین ترس از موفقیت زنان و مردان ورزشکار تفاوت معنادار آماری وجود نداشت ($t=0/147, P=0/001$) (شکل ۳).

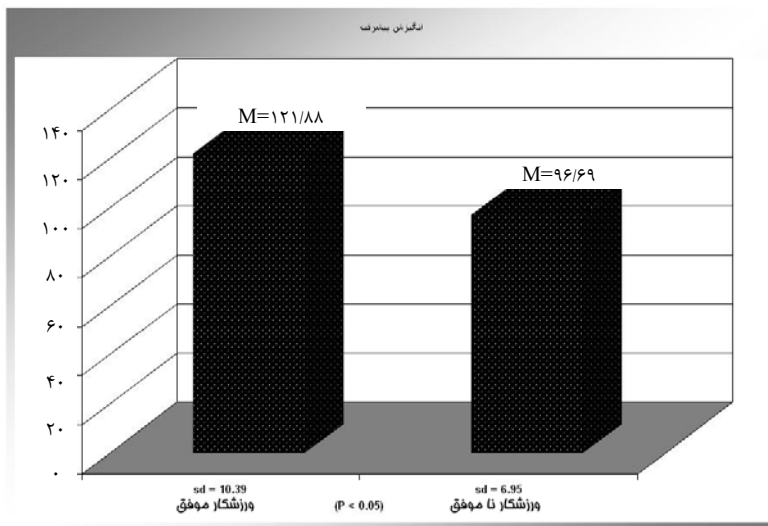
نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد رابطه معنادار منفی بین ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق وجود دارد ($r=-0/57, P=0/001$). همچنین رابطه معنادار منفی بین ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت در ورزشکاران ناموفق دیده شد ($r=-0/52, P=0/001$).

جدول ۱. مقادیر میانگین و انحراف معیار انگیزش پیشرفت و ترس از موفقیت در ورزشکاران موفق و ناموفق

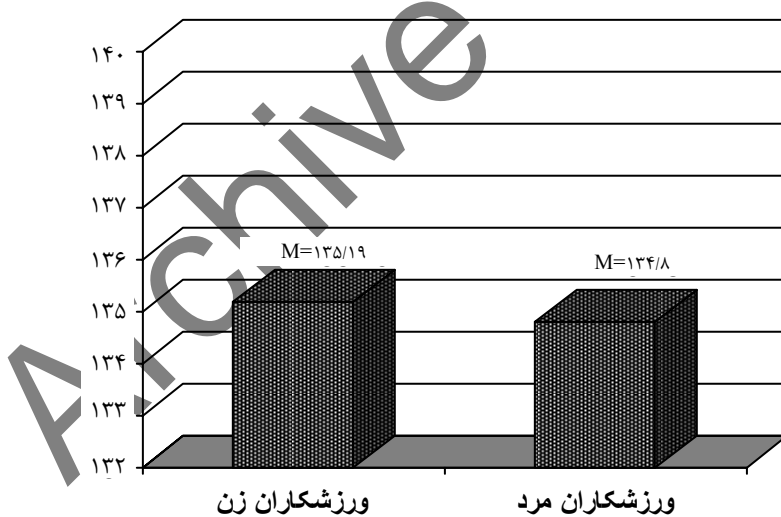
مشخصات متغیرهای وابسته		میانگین	انحراف معیار
ورزشکاران موفق	ترس از موفقیت	۱۱۸/۳۶	۱۰/۸۵
	انگیزش پیشرفت	۱۲۱/۸۸	۱۰/۳۹
ورزشکاران ناموفق	ترس از موفقیت	۱۳۷/۱۹	۶/۲۶
	انگیزش پیشرفت	۹۶/۶۹	۶/۹۵

نمودار ۱. تفاوت میانگین ترس از موفقیت در ورزشکاران موفق و ناموفق

نمودار ۲. تفاوت میانگین انگیزش پیشرفت در ورزشکاران موفق و نا موفق

نمودار ۳. تفاوت میانگین ترس از موفقیت در ورزشکاران زن و مرد

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های تحقیق نشان داد ورزشکاران موفق به طور معناداری ترس از موفقیت کمتری نسبت به ورزشکاران ناموفق دارند. این نتایج با یافته‌های سیتوک (۱۹۷۵) همخوانی دارد. سیتوک در تحقیق خود نشان داد ترس از موفقیت یک بازدارنده اجرا در کسب موفقیت‌های ورزشی است و زنان دارای سابقه موفق ورزشی ترس از موفقیت کمتری دارند. اگوست^۱ (۲۰۰۰) عقیده دارد مبارزه برای موفق شدن و تصور اینکه موفقیت ترس آور است به شکل ناخودآگاه بروز می‌کند، گاه گذشته افراد آنان را از موفقیت دور می‌کند مثل عدم داشتن موفقیت‌های پیشین، گاهی نیز افراد معتقدند به اندازه کافی توانایی و شانس دارند اما تغییراتی که موفقیت با خود می‌آورد آنها را دچار نگرانی می‌کند (۹). از سوی دیگر بر اساس رویکرد اتکینسون^۲ (۱۹۶۴) ورزشکارانی که دارای انگیزش پیشرفت بالا و انگیزه اجتناب از شکست پایینی هستند، ترس از موفقیت آنها در مقایسه با ورزشکاران دارای انگیزش پیشرفت و انگیزه اجتناب از شکست پایین، کمتر است (۲۳). بنابراین می‌توان گفت ورزشکاران موفق به دلیل کسب موفقیت در رقابت‌های ورزشی مختلف انگیزش پیشرفت بالایی دارند و بدون نگرانی درباره نتایج مسابقات ترس از موفقیت آنها کمتر است. حتی با استناد به یافته‌های فردریک (۱۹۸۹) می‌توان گفت ورزشکاران موفق به دلیل سابقه موفق دارای خود برتر بینی بوده و ترس از موفقیت کمتری دارند.

همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد بین انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق و نا موفق تفاوت معنی دار آماری وجود دارد. یعنی انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق به طور معناداری بالاتر از انگیزش پیشرفت ورزشکاران ناموفق است. این نتیجه با یافته‌های واترنبرگ (۱۹۸۸)، گیل (۱۹۹۳)، آنریزسکی (۲۰۰۳) همخوانی دارد که به ترتیب نشان دادند انگیزش پیشرفت بازیکنان خبره ی هاکی نسبت به بازیکنان آماتور و تفریحی، انگیزش پیشرفت بازیکنان آماتور نسبت به بازیکنان تفریحی هاکی و انگیزش پیشرفت بازیکنان بین‌المللی تنیس نسبت به بازیکنان رده‌های پایین‌تر، بیشتر است. با استناد به یافته‌های دانیل و همکاران (۲۰۰۵) و کوکارداس و همکاران (۲۰۰۵) که به ترتیب رویکرد ورزشی افراد را با دیدگاه آنها از خود به عنوان یک ورزشکار و انگیزش پیشرفت ورزشی را با میزان تجارب ورزشکاران مرتبط دانسته‌اند (۲۰، ۱۴)، و با توجه به اینکه میزان فعالیت افراد تا حد زیادی تحت تأثیر باور آنها درباره نتایج احتمالی این فعالیت‌ها قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، افرادی که نتایج را قابل

1. August
2. Atkinson

دستیابی می‌دانند، حتی اگر دستیابی به آن نتایج خیلی مشکل باشد، باز هم برای رسیدن به آنها تلاش بیشتری به کار می‌گیرند و این میزان تلاش بروز تفاوت در انگیزش پیشرفت ورزشکاران موفق و ناموفق را توجیه می‌کند. همچنین با توجه به نظریه اتکینسون^۱ (۱۹۷۴) ورزشکاران سطح بالا از لحاظ رقابت جویی نیز در سطح بالایی قرار دارند و دارای پشتکار زیاد و قوی برای دستیابی به موفقیت، بدون نگرانی درباره شکست‌های احتمالی‌اند (۲۱). اگر چنین تصور کنیم که ورزشکاران موفق به دلیل آگاهی از توانایی‌های خود نسبت به نتایج خوش بین هستند و در مقابل ورزشکاران ناموفق به دلیل عدم اطمینان به توانایی‌های خود نسبت به نتایج احتمالی بدبین هستند، نتایج این تحقیق با یافته‌های دانیل (۲۰۰۲) که نشان داد اختلاف معنی داری در انگیزش پیشرفت ورزشکاران دانشگاهی خوش بین و بدبین وجود ندارد، در تضاد است. احتمالاً علت اصلی بروز این اختلاف سطح رقابت و سابقه ورزشی آزمودنی‌های دو تحقیق باشد. زیرا عواملی از قبیل نژاد، سابقه ورزشی، سطح رقابت انگیزش پیشرفت ورزشکاران را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۳۰). یعنی هر چه سطح رقابت بالا (در سطح ملی و بین‌المللی) باشد و ورزشکار دارای سابقه ورزشی بهتر باشد انگیزش پیشرفت وی بیشتر خواهد بود.

بر اساس یافته‌های تحقیق، اختلاف معناداری در ترس از موفقیت زنان و مردان ورزشکار مشاهده نشد. این یافته با نتایج مطالعات زاگرمین و وِیِلر^۲ (۱۹۷۵)، استوارد^۳ (۱۹۸۷)، پالودی^۴ (۱۹۷۶) گاری پوپ^۵ (ذکر شده در برومند، ۱۳۷۹)، فاریس^۶ (۲۰۰۱) که در تحقیقات خود دریافتند که تفاوت‌های جنسیتی در نمرات ترس از موفقیت معتبر نیست و ترس از موفقیت در هر دو جنس به یک میزان مشاهده می‌شود، همخوانی دارد (۱۹، ۴، ۱، ۱۰). ولی با نتایج تحقیقات میلز^۷ (۲۰۰۱) و هورنر^۸ (۱۹۷۲) که نشان دادند زنان برای مبتلا شدن به ترس از موفقیت مستعدتر از مردان هستند، هماهنگ نمی‌باشد (۱۸، ۱۰). همچنین این نتایج با یافته‌های سیلوا (۱۹۸۲) که نشان داد زنان ورزشکار در مقایسه با مردان ورزشکار ترس از

1. Atkinson
2. Zuckerman and Wheeler
3. Steward
4. Phallody
5. Poop
6. Farris
7. Miles
8. Horner

موفقیت بیشتری دارند در تضاد است. احتمالاً دلیل این اختلاف تفاوت جوامع مختلف از لحاظ تأکید بر اهداف مربوط به تکلیف باشد (۲۶). بر این اساس ممکن در برخی جوامع به خاطر مسائل فرهنگی کسب موفقیت برای زنان و مردان خیلی مهم باشد در این صورت با توجه به یافته‌های لی بلانس (۱۹۷۶) زنان ورزشکار احتمالاً به دلیل ترس از دست دادن ظرافت زنانگی، و ترس از طرد اجتماعی، ترس از موفقیت بیشتری را نشان خواهند داد. با وجود این، مطالعات اخیر نشان داده‌اند ترس از موفقیت در زنان رو به کاهش است و این مطالعات این احتمال را می‌دهند که زنان فقط در فعالیت‌هایی ترس از موفقیت را نشان می‌دهند که به طور سنتی مغایر با نقش جنسیتی آنها در نظر گرفته شده است همچنین ترس از موفقیت زنان زمانی بیش از مردان است که مستلزم رقابت با مردان باشند (۴). همان طور که سیتوک (۱۹۷۵) نشان داد زنان ورزشکار هنگام رقابت با مردان ترس از موفقیت را نشان می‌دهند. این در حالی است که در پژوهش حاضر زنان و مردان در مسابقات جدا از هم شرکت داشتند. و از طرف دیگر با پیشرفت‌های علمی و تکامل فرهنگی در جهان کنونی بحث تربیت بدنی و ورزش حرفه‌ای برای زنان محسوس‌تر شده و مغایر با نقش جنسیتی آنها نیست.

در نهایت نتایج تحقیق نشان داد بین ترس از موفقیت و انگیزش پیشرفت در هر دو گروه ورزشکاران موفق و ناموفق رابطه معنادار منفی وجود دارد. یعنی هر چه ترس از موفقیت ورزشکاران بالا باشد، انگیزش پیشرفت آنها پایین خواهد بود و برعکس. این نتایج با یافته‌های زاگرم^۱ (۱۹۸۰) و چری^۲ (۱۹۷۸) و مونیکا و همکاران (۱۹۸۲) همخوانی دارد. چری نشان داد نمرات ترس از موفقیت می‌تواند منعکس کننده تفاوت‌های انگیزشی افراد باشد و تأثیرات مضر بر اجرا و سطوح انگیزش پیشرفت بگذارد (۱۱). زاگرم نیز نشان داد به آزمودنی‌هایی که گفته شده بود موفق هستند، ترس از موفقیت کمتری داشتند و انگیزش درونی بیشتری برای تکلیف محوله نشان دادند و برای موفقیت بیشتر از اسنادهای درونی استفاده می‌کردند (۲۵). مونیکا در تحقیق خود به یک تعامل چهارسویه معنی دار بین سطوح نمرات ترس از موفقیت، انگیزش پیشرفت، ترس از شکست و قضاوت‌های همراه با موفقیت پی برد. با توجه به مبانی نظری موضوع و نتایج تحقیقات می‌توان گفت ترس از موفقیت بر انگیزش پیشرفت ورزشکاران در سطوح مختلف تأثیر منفی می‌گذارد زیرا این پدیده عاطفی فشار و اضطرابی است که ورزشکاران از برآوردن انتظارات خود و دیگران، پس از رسیدن به موفقیت

1. Zuckerman
2. Cherry

دارند(۱۲،۶). ترس از موفقیت منجر به از دست دادن انگیزه و علاقه برای رشد کردن، موفق شدن و کوچک شمردن موفقیت‌های بدست آمده می‌شود. پس ترس از اینکه موفقیت به تنهایی یک هدف محسوب شود و این هدف نتواند برای حفظ تعهد و علاقه فرد کافی باشد، انگیزه فرد را برای ادامه کار از بین می‌برد(۲۳). بنابراین یکی از ابهامات موجود در رفتار پیشرفت وجود رفتارهایی در چهارچوب رفتار اجتناب از موفقیت است(۷)، که باید مورد توجه محققان، به ویژه محققان ورزشی قرار گیرد.

در کل با توجه به نتایج عرضه شده، می‌توان چنین نتیجه گرفت که ترس از موفقیت عامل منفی اثرگذار بر عملکرد و انگیزش پیشرفت ورزشکاران است. بنابراین به مربیان توصیه می‌شود با برنامه ریزی صحیح و فراهم کردن محیط آموزشی به گونه‌ای که ورزشکاران در تجربیات حرکتی خود به موفقیت برسند، موجبات احساس کفایت و شایستگی از انجام تکالیف مهم را در ورزشکاران خود فراهم آورند. زیرا احساس شایستگی از انجام تکالیف مهم‌ترین متغیر انگیزشی است که سبب افزایش انگیزش پیشرفت می‌شود همچنین مربیان می‌توانند با یادآوری برنامه‌های تمرینی مختلف که نشان می‌دهند ورزشکاران پس از کسب موفقیت چگونه سطح آمادگی بدنی و روانی خود را حفظ کنند، مانع ایجاد افکار منفی و اضطراب آور در ورزشکاران شده، بدین طریق ترس از موفقیت آنها را کاهش دهد.

منابع:

۱. برومند، ز.، ۱۳۷۹، "موقعیت زنان در احراز مشاغل مدیریت"، ماهنامه حسابدار، سال سیزدهم، شماره ۱۲۹.
۲. بهرام، عباس، شفیع زاده، محسن، خلجی، حسن، صنعتکاران، افسانه، ۱۳۸۱، "تعیین اعتبار و پایایی پرسشنامه ورزش گرای"، پژوهش‌کده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
۳. توسلی، ناصر، ۱۳۷۹، "بررسی رابطه بین ترس از موفقیت و اضطراب امتحان در دانش آموزان سال آخر دبیرستان"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.
۴. شهر آرای، مهرانز، ۱۳۷۵، "انگیزه پیشرفت در زنان، بررسی پژوهش‌ها در نیم قرن اخیر"، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره: ۱۱، شماره: ۲ و ۱، ص ۱۳۲.
۵. عسگری، محمد، ۱۳۸۵، «توصیف و مقایسه انگیزش پیشرفت ورزشی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار دانشگاه‌های سراسری»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.

۶. مارک، اچ. انشل، ۱۳۸۰، " روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل " ترجمه سید علی اصغر مسدد، تهران، انتشارات اطلاعات.
۷. مهرابی زاده، هنرمند، ۱۳۸۴، " بررسی ارتباط ساده و چندگانه ترس از موفقیت ، عزت نفس ، کمال گرایی و ترس از ارزیابی منفی با نشانگان وانمود گرایی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز".
۸. واعظ موسوی، سید محمد کاظم، ۱۳۸۶، " روانشناسی ورزشی " ، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
9. August, M. (2000). "Overcoming Fears of Financial Success" Weath and Wisdom Seminars.
10. Brooks, T. (2001). "Understanding The Fear of Success" The Blak collegian Magazine, Iminoties, Inc.
11. Cherry, F., & Deaux, K. (1978) "Fear of success versus fear of gender inappropriate behavior", Sex Roles. 4, 97-101.
12. Conroy, David, metzler. (2004). "Structural validity, of the fear of success sacale", Mes, 8(2), 89-108.
13. Daniel, R., Czech Kevin, L., Burke, A., Burry, Joyner and Charlesy, Hardy (2002). "An exploratory investigation of optimism, pessimism and sport orientation". International sport Journal 6, 2, Academic Research library.
14. Daniels, et al. (2005). " The Relation Between Sport Orientations and Athletic Identity Among Adolescent Girl and Boy Athletes", Journal of Sport Behavior. Volume 28, Issue 4, page 315-334.
15. Frederick, B., Gorman. (1989). "The fear of success, self-transcendence, and the high performance athletic personality", United States International University, 107 pages; AAT 8923920.
16. Gill, D.L. & T.E. Deter (1988). "Development of the sport orientation questionnaire". Research Quarterly for Exercise and Sport, 59(3), 191-202.
17. Gill, D.L. (1993). "Competitiveness and Competitive Orientation in Sport". Handbook of Research on Sport Psychology, pp.314-327.
18. Horner, M.S. (1972). "To wad understanding of achievement related conflictin women", Journal of Social Issues. Volum 28, Issue2, Pages 137-176.
19. karabenick, S., Marshall, J. (1976). "Effects of Fear of Success, Fear of Failure, Type of Opponent, and Feedback on Female Achievement Performance", Journal of research. Dec, 10(4), pp, 369-385.

20. Kokaridas, et al. (2005), "Sport Orientation And Athletic Identity Of Paralympic Games Shooters", Department Of Physical Education And Sport Science. University Of Thessaly, Trikala, Greece, Volume 3(1) page 98-106.
21. Lavan. Williams, Gill, D.L.(2000). "Psychological Dynamic of Sport and Exercise" , Human Kinetics Second Edition Chapter,8. 103-125.
22. Leblanc, Christine, M.A. (1976). "Fear of Success in Sport Among Female Basketball Players and Female Swimmers at Three Acholastic Levels", Unversity of Alberta. AAT, MK, 30736.
23. Messina, Mellisa. (2003) "Tools for personal growth handing FOS" Washington. PP.1-12.
24. Monica, Mary,Petich. (1982). " FEAR OF SUCCESS: ACHIEVEMENT-RELATED MOTIVES AFFECTING ANXIETY AND PERFORMANCE CHANGE IN MALES", New School for Social Research. 147 pages; AAT 8223000.
25. Pidmont, R. (1995). "Another look fear of success, fear of failure, and test anxiety L: A motivational Analysis using the five factor model", Journal of Sex Roles. 32-34.
26. Stuntz, chery. (2009) "Achievement goal orientation and motivational outcomes in youth sport", psychology of sport ant Exercise. 10,255-262.
27. Syotuik, Letitia, M.A. (1975). "Fear of Success in Sport Among Adolessent Girls", Unversity of Alberta. AAT, MK, 24141.
28. Unierzyski, Piotr.(2003). " Level Of Achievement Motivation Of Young Tennis Players And Their Future Progress", Journal Of Sport Science and Medicine.(2). P. 184-186.
29. Wartenberg, L., McCutcheon, L. (1988). "Further reliability and Validity of data on the sport orientation questionnaire", JSB. V21 N2 P21. (3).
30. Weinberg & Daniel, Gould(1995). " foundation of sport and exercise psychology", second edition. Chapter 3. 47-70. Chapter 8. 108-109.
31. Yoo, J., Kim, BJ.(2002). " Young Korean athletes goal orientation and sources of enjoyment ", Dpartment of physical education, chung-ang University, seoul, korea.

Surf and download all data from SID.ir: www.SID.ir

Translate via STRS.ir: www.STRS.ir

Follow our scientific posts via our Blog: www.sid.ir/blog

Use our educational service (Courses, Workshops, Videos and etc.) via Workshop: www.sid.ir/workshop